

คุณค่าที่ได้จากการอ่านและการเขียน

ระพี สาคริก

บทนำ

หากเราแต่ละคนยังไม่ปล่อยชีวิตให้ดำเนินมาจนถึงขั้นล้มความจริงซึ่งอยู่ในใจตัวเอง อย่างที่คนทั่วไปพูดกันว่า คนล้มตัว เมื่อนำประเด็น **คุณค่าที่ได้จากการอ่านและการเขียน** มาพิจารณาค้นหาความจริง น่าจะเข้าใจได้ว่า ก่อนอื่นควรจะเริ่มต้นจากรากฐานจิตใจตนเอง อันพึงได้รับสิ่งที่มีคุณค่า

กับอีกด้านหนึ่ง น่าจะสามารถมองเห็นความจริงที่เป็นองค์ประกอบ ซึ่งอยู่ในภาพรวมของชีวิตคนอื่น เป็นสังขรณ์ได้อย่างครบถ้วน นอกจากนั้นควรจะสามารถลำดับขั้นตอนความสำคัญ จากด้านที่เป็นรากฐานขึ้นมาถึงความจริง ซึ่งอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกันกับเหตุและผล

ภายในภาพรวมของชีวิตคน หากมีเพียงร่างกายกับจิตใจเท่านั้น หากยังมีเหตุผลที่เชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกัน โดยมีพลังที่บรรจุอยู่ในรากฐานจิตใจอย่างเป็นธรรมชาติ

หลังจากความจริง ซึ่งอยู่ในจิตใจมนุษย์แต่ละคน ย่อมมีผลผลักดันให้มีการแสดงออกโดยร่างกาย ซึ่งปรากฏออกมาสู่ภายนอกเป็นพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ หลังจากแต่ละคนมีโอกาสสัมผัสกับรูปแบบซึ่งใจรู้สึกได้จากภายนอก

ผลจากการสัมผัสย่อมสะท้อนกลับมาทำให้รากฐานจิตใจรู้สึกและรับรู้ได้ ซึ่ง ณ จุดนี้เองคงถือว่า คือการเรียนรู้ความจริงจากสิ่งที่พบได้ภายนอก นอกจากนั้นยังมีโอกาสหวนกลับมายังรากฐานจิตใจแต่ละคน ช่วยให้ความจริงจากใจตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ภายในภาพรวมที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด น่าจะช่วยให้มองเห็นภาพอีกทั้งเข้าใจได้ถึงความหมายของ **กระบวนการเรียนรู้** ซึ่งถือเป็นความจริงที่มีอยู่ในชีวิตมนุษย์แต่ละคนอย่างเป็นธรรมชาติ

หลังจากอธิบายเหตุผลมาถึงจุดนี้ น่าจะช่วยให้สามารถเข้าใจได้ว่า **การปฏิบัติจากความจริงใจ** ถือว่าเป็นการปูพื้นฐานความรู้ให้กับชีวิตมนุษย์แต่ละคน นอกจากนั้นน่าจะสรุปไว้ในขั้นแรกได้ว่า การปฏิบัติจากใจจริงต่อเพื่อนมนุษย์ รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ควรจะมีเหตุผลเป็นพื้นฐานสำคัญที่ใช้รองรับพฤติกรรมอย่างอื่น ซึ่งมีลำดับความสำคัญรองไปจากการปฏิบัติ รวมถึงการอ่านการเขียนและการพูด

คุณค่าของการอ่าน

เท่าที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด น่าจะสะท้อนให้เห็นความจริงได้ว่า การปฏิบัติจากความจริงซึ่งมีอยู่ในใจอยู่แล้ว น่าจะถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุด ที่จะนำเหตุและผลสานต่อไปถึงการอ่าน การเขียน และการพูด ทั้งนี้และทั้งนั้น สิ่งซึ่งแต่ละคนปฏิบัติมาแล้ว อีกทั้งนำปฏิบัติจากความจริง ซึ่งเกิดจากส่วนลึกในจิตใจตนเอง ย่อมซึมซับเอาผลที่ได้รับ อันถือได้ว่า คือผลจริง เข้าไปบันทึกไว้ในรากฐานจิตใจ ยิ่งในยุคนี้มีการใช้เครื่องมือมองกล

หรือคอมพิวเตอร์ ซึ่งแท้จริงแล้วก็เป็นผลจากการค้นคิดโดยคน อีกทั้งลอกเลียนแบบมาจากของจริง ซึ่งมีอยู่ในจิตใจอย่างเป็นธรรมชาติ

ผู้ที่ใช้เครื่องมือซึ่งเป็นจักรกล แม้จะละเอียดหรือวิเศษแค่ไหน หากทำให้ลืมหืมตา จนถึงขั้นลืมหืมของจริงซึ่งอยู่ในใจตนเอง อันถือได้ว่า คือระบบความจำที่ธรรมชาติมอบมาให้กับชีวิต น่าจะวิเคราะห์ได้ว่าบุคคลผู้นั้นลืมหืมคุณค่าชีวิตของคนไปอย่างน่าเสียดายที่สุด

การเริ่มต้นปฏิบัติจากใจตนเองมาแต่อดีต ควรจะถือได้ว่าเป็น **หนังสือธรรมชาติ** ที่บันทึกข้อความ ซึ่งล้วนเป็นความจริงสำหรับบุคคลผู้นั้นเอาไว้ทั้งหมด ซึ่งในยุคนี้ อิทธิพลดังกล่าว ได้ลุกลามเข้าไปทำลายวิญญาณคนกว้างขวางมากขึ้น

จากเหตุดังกล่าว การอ่านหนังสือซึ่งมีผู้อื่นที่ไม่ใช่ตนเองเขียนไว้ในอดีต แม้จะละเอียดและลึกซึ้งมากแค่ไหน ยังหาใช่ข้อมูลที่เป็นความจริง ซึ่งควรจะเชื่อมั่นได้ไม่ ดังนั้นการอ่านหนังสือที่เป็นรูปวัตถุ ซึ่งพบได้จากภายนอกจิตใจแต่ละคนที่สนใจอ่าน ควรจะมีการตรวจสอบโดยค้นหาความจริงจากใจตนเองออกมาให้เกิดความสอดคล้องกันได้ ก่อนที่จะหลงผิดฝังใจเชื่อ

ซึ่งแท้จริงแล้ว ความเชื่อลักษณะนี้ หาใช่ความเชื่อที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่ หากอยู่บนพื้นฐานภาวะยึดติดกับข้อมูล ซึ่งเป็นผลสำเร็จรูปจากความคิดของผู้อื่น หากรากฐานจิตใจผู้ที่สนใจอ่านหนังสือตกอยู่ในสภาพที่กล่าวมาแล้ว จนถึงขั้นทำให้การรู้ตนเองเกิดช่องว่างมากขึ้น น่าจะมีผลทำลายคุณค่าชีวิตอย่างปราศจากการรู้ได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการอ่านหนังสือจะได้รับประโยชน์ในด้านคุณค่า ผู้ที่สนใจอ่านควรมีรากฐานการรู้เหตุรู้ผล ซึ่งมีอยู่ในจิตใจตนเองมั่นคงถึงระดับหนึ่ง กับอีกด้านหนึ่ง ชีวิตที่ผ่านพ้นมาแล้วในอดีต ควรมีการสั่งสมผลการปฏิบัติจากความจริงใจ ช่วยให้รากฐานความเป็นตัวของตัวเองหยั่งลงลึกซึ้ง ทำให้มีความมั่นคงมากขึ้น

ดังเช่นที่มีผู้กล่าวว่า **ควรสามารถทรงสิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระ ซึ่งเป็นความจริงออกมาใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด** แทนการหลงปล่อยใจตามตัวหนังสือไปอย่างขาดสติ ดังที่ผู้ใหญ่ยุคก่อนเคยกล่าวเปรียบเปรยไว้ว่า **หนังสือเอ๋ยไปไหนมาเป็นแถว ๆ เจ้ากินข้าวแล้วหรือยัง หนังสือเอ๋ย ถือเป็นภาระสอนชนรุ่นหลังให้รู้จักมีสติ โดยไม่ปล่อยใจเคลิบเคลิ้มไปกับรูปแบบซึ่งแฝงอยู่ในข้อเขียนเหล่านั้น**

แม้การศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษา เสียงผู้ใหญ่ในอดีตที่มีความเป็นผู้ใหญ่จริง มักกล่าวเตือนสติลูกหลานไว้ว่า **อย่าทำตัวเป็นหนอนหนังสือ** แม้ในระบบการจัดการศึกษาก็ยังมองเห็นผลเสียในเรื่องนี้

สรุปแล้ว หากมองเห็นได้สองด้าน โดยที่รากฐานจิตใจของผู้ที่สนใจอ่านหนังสือมีอคติน้อยลง ย่อมเห็นความจริงได้ว่า การอ่านหนังสือนอกจากได้รับความรู้แล้ว อีกด้านหนึ่งซึ่งลึกซึ้งมากกว่า ทั้งยังเป็นสิ่งถ่วงสมดุลไม่ให้เอนเอียงไปในทางผลเสียหายแก่จิตใจตนเอง น่าจะได้แก่ การที่มีผลในมุขกลับ ช่วยฝึกฝนจิตใจของผู้อ่านให้รู้จักทบทวนตนเองเพื่อค้นหาความจริงจากใจ รวมอยู่ในระบบเดียวกันด้วย

คุณค่าของการเขียน

จากเหตุและผลที่ได้ชี้แจงเป็นการปูพื้นฐานไว้ในบทนำทั้งหมด หากหวนกลับไปอ่านและพิจารณาเพื่อความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง หากจะสานเหตุและผลจากภาพรวมดังกล่าว เพื่อนำมาใช้ในการชี้ให้เห็นคุณค่าของการเขียน น่าจะสามารถเข้าใจถึงสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หากเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่า **เขียนเพื่อให้ใครอ่าน?** ถ้าจะตอบจากใจก็คือ **เขียนให้ผู้เขียนเองอ่านก่อนคนอื่น** คงหาใช่ต้องการให้รู้สึกชื่นชมยินดีในตัวเองไม่ หากต้องการให้รู้ว่าการเขียนจากใจ ย่อมได้จากการค้นหาความจริงจากใจตนเองก่อนอื่น ดังนั้นผลของการเขียนจากความจริงที่อยู่ในใจย่อมมีผลช่วยให้รากฐานความคิดซึ่งเป็นตัวของตัวเองอยู่แล้ว มีโอกาสหยั่งลงถึงสัจธรรมลึกซึ้งแน่นอนยิ่งขึ้น

หรืออาจกล่าวได้ว่า **เขียนเพื่อยกระดับคุณค่าจิตใจตนเองให้สูงยิ่งขึ้น** ก็คงไม่น่าจะผิดไปจากความจริง

หากมีสิ่งดังกล่าวแล้วอยู่ในรากฐานจิตใจชัดเจนยิ่งขึ้น การที่ผู้อื่นมีโอกาสอ่าน ถ้ายังไม่อาจเข้าใจได้ถึงผู้เขียนคงสามารถอธิบายเหตุผลได้ด้วยความเต็มใจ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้อ่านที่ซักถามลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากทั้งสองด้านดังกล่าว ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านน่าจะได้รับผลดีด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการเขียนจากใจย่อมมีผลข้างกว้างรอบซึ่งอยู่ในใจผู้เขียน ช่วยให้รากฐานจิตใจเปิดกว้างสู่อิสระภาพมากขึ้น นอกจากนั้นน่าจะมีผลส่งเสริมให้เป็นผู้แสดงน้ำใจนึกถึงผู้อื่น เริ่มจากผู้ซึ่งตนรู้สึกว่ามีจิตใจใกล้ชิดกับตนมากที่สุด ซึ่งผู้มีความสมบัติเช่นนี้อยู่ในจิตใจ ย่อมมีธรรมชาติที่เปิดใจกว้างอยู่แล้ว จึงมีผลกระจายสิ่งที่ดีงามไปสู่กว้างขวางมากขึ้น

การที่ผลจากการเขียนสะท้อนกลับมา ทำให้ผู้เขียนมีรากฐานจิตใจอิสระ ย่อมมีจินตนาการในการเขียน ซึ่งสร้างความรู้สึกรมีชีวิตชีวาน่าอ่านให้กับผู้ที่สนใจอ่านอีกด้วย

สุดท้ายจึงขอกล่าวไว้อย่างรวบรัดว่า การเขียนมีผลฝึกฝนให้รากฐานจิตใจตนเองมีความละเอียดอ่อนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ถือเป็น การปรับปรุงตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ

หากทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ โดยที่ละลดความอยากซึ่งมีอยู่แล้วในใจให้เบาบางลงไป ย่อมช่วยให้ผู้เขียนรักที่จะเขียนมากขึ้น เนื่องจากเขียนแล้วมีความสุข

นอกจากนั้นผลในมุมกลับก็คือ เมื่อผู้เขียน เขียนอย่างมีความสุข ย่อมเปิดโอกาสให้ผู้สนใจอ่าน อ่านแล้วเข้าใจง่าย อีกทั้งช่วยให้เกิดความซาบซึ้งจากการอ่านข้อเขียน ซึ่งผู้เขียนมีคุณสมบัติดังกล่าวร่วมอยู่ด้วย

สรุปคุณค่าที่ได้รับ

จากเนื้อหาสาระที่ได้นำเสนอมาแล้วทั้งหมด น่าจะมีบทสรุปอยู่ในตัวเองแล้วว่า การอ่านและการเขียนย่อมมีผลส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติรู้คุณค่าตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น หากเข้าใจได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งคนนำปฏิบัติจากความจริงใจ นอกจากการอ่านการเขียนแล้ว ไม่ว่าใครจะทำอะไร อยู่ที่ไหน ก็สุดแล้วแต่ ทุกสิ่งย่อมสนองคุณค่าแก่ใจตนเองทั้งสิ้น

24 มีนาคม 2545